

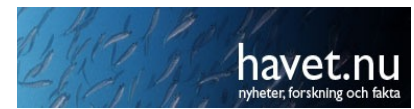
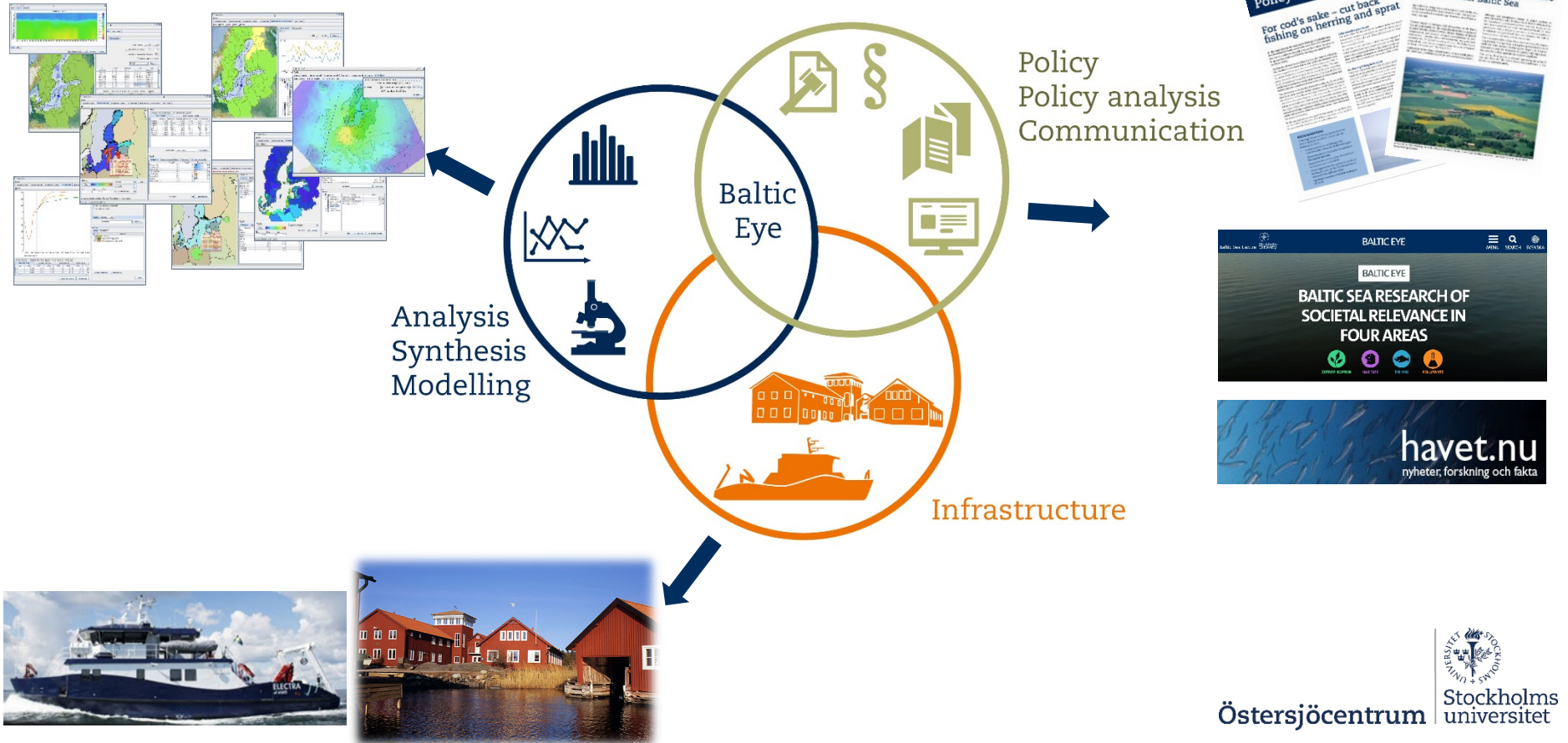
BALTIC BREAKFAST 17 FEBRUARI 8.30-9.15

Helcoms nya handlingsplan – ett steg på vägen?

Bo Gustafsson, Henrik Svedäng, Emma Undeman och
Sofia Wikström, Stockholms universitets Östersjöcentrum

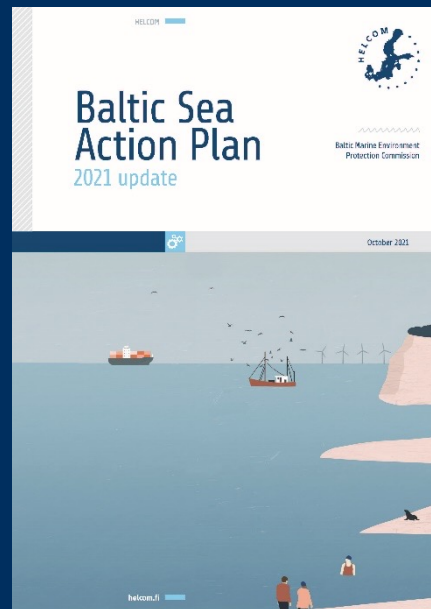
Baltic Sea Centre – three areas of operation

2007

2021

Vision

 a healthy Baltic Sea environment with diverse biological components functioning in balance, resulting in a good ecological status and supporting a wide range of sustainable economic and social activities.

Goal

 Baltic Sea **ecosystem** is healthy and resilient

Goals

- Baltic Sea unaffected by **hazardous substances and litter**
- Environmentally sustainable **sea-based activities**
- Baltic Sea unaffected by **eutrophication**

Horizontal topics

Climate change; monitoring; maritime spatial planning; economic and social analysis; financing; hot spots; knowledge exchange and awareness raising

Biodiversitet

Mål

- Livskraftiga populationer av inhemska arter
- Naturliga habitat
- Funktionella och resilienta födovävar

Nuläge

- ~ 100 arter hotade
- Omfattande habitatförstörelse
(speciellt grunda kustmiljöer och djupa områden)
- Störda födovävar

Åtgärder för biodiversitet

Skyddade områden

- Mål: skydda 30% av havet, 10% med strikt skydd, till 2030

Bevarandeplanering för (hotade) arter och habitat

- Kunskapsuppbyggnad: kartlägga arter och habitat, hot, åtgärdsbehov
- Planera och genomföra praktiska åtgärder

Plan för restaurering av habitat (2025)

Åtgärder mot övergödning, farliga ämnen och havsbaserade aktiviteter

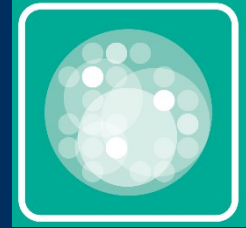
Mål: Östersjön opåverkat av övergödning

Lägesbeskrivning:

- Övergödning största hotet mot Östersjön
- Status har försämrats i delar av Östersjön förmodligen på grund av variationer i klimat och hydrografi
- Återhämtningen hämmas av lagrad fosfor
- De senaste 20 åren har TN minskat med 12% och TP med 26%, men MAI inte uppfyllt till 2021
  - Hittills uppnådda reduktioner är härledda till punktkällor, reningsverk och industrier, och till minskningar av atmosfäriskt kvävenedfall pga minskningar i emissioner från transport och energisektorn
  - Inga signifikanta minskningar från diffusa källor så som jordbruk.
- Störst återstående reduktionspotential i jordbruk och, i viss mån, inlandspunktkällor

Förvaltningsmål: minimera näringstillförsel från mänskliga aktiviteter

- Utsläppstak per bassäng (MAI) bibehålls
- Nya utsläppstak (NIC), tydligt givna per land-bassäng och detaljer dokumenterade i bakgrundsrapport
- Även om MAI uppnås kommer det att ta tid att nå god status i havet
- Åtgärder tillräckliga för att NIC skall uppnås skall vara på plats 2027
- Ökningar i näringstillförsel skall undvikas innan både MAI och god miljöstatus är uppfyllda, även om NIC är uppfyllt
- Överenskomna "Guidelines for sea-based measures to manage internal nutrient reserves"

4 kategorier av åtgärder

- Uppföljning av förvaltningsmålet
- Jordbruk
- Kväveemissioner till atmosfären
- Vattenrening

Farliga ämnen

Ekologiskt mål: *Hälsosamt marint liv, koncentrationer av farliga ämnen nära naturliga nivåer, sjömat är säker att äta och minimal risk orsakad av radioaktivitet*

→ *Minimera tillförsel och effekt av farliga ämnen från människors aktiviteter*

Lägesbeskrivning

Heltäckande bild av kemisk förorening saknas
Både nya och gamla föroreningar problematiska

BSAP Farliga ämnen 4 kategorier

1. Övergripande actions
2. Gamla synder - "Legacy pollutants" (dioxiner, kvicksilver, bly, PFAS)
3. Nya hot - "Chemicals of emerging concern" (läkemedel, PFAS)
4. Marint skräp

Hazardous substances
and litter goal

*“Baltic Sea unaffected
by hazardous substances
and litter”*

Ecological
objectives

Management
objectives

Farliga ämnen

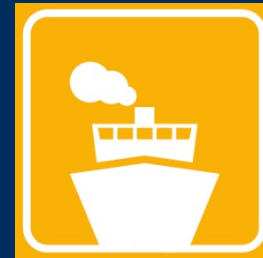
Vad är kvar från förra planen och ministerdeklarationer?

- **Nationella åtgärdsprogram** nu fokus oreglerade kemikalier
- **Informationskampanjer**
- **Kemiska Produktregister**
- Information från **andra policyprocesser**
- **Internationella** kemikalieprocesser
- **Effektbaserad övervakning**
- **Läkemedel**
- Dioxiner, Hg, PFOS/PFAS, nonyl/octyl fenoler / hormonstörande fenoler, klorparaffiner
- Båtbottenfärg

Vad är nytt?

- **Regional strategisk approach**
- Lista åtgärder + effekt
- Offentlig upphandling
- **Mekanism för uppföljning**
- **Non-target/suspect screening kampanjer**
- PFAS brandskum
- Bly i fiskeutrustning och ammunition

Miljömässigt hållbara havsbaserade aktiviteter

Ekologiska mål:

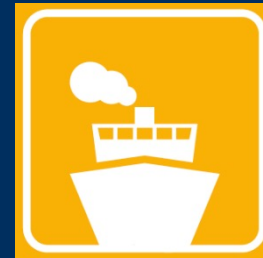
- Ingen eller minimal skada på den biologiska mångfalden och ekosystemet
- Aktiviteter som påverkar havsbotten ska inte förstöra livskraftiga populationer eller samhällen av bottendjur
- Ingen eller minimal skada på marint levande organismer från mänskligt generat oljud

Förvaltningsmässiga mål:

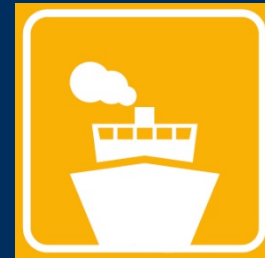
- Ingen eller minimal skada på havsbottenhabitat
- Minimera buller till nivåer som inte negativt påverkar marint liv
- Ingen introduktioner av främmande arter
- Minimera tillskottet av näring, farliga ämnen och skräp vid havsbaserade aktiviteter
- Tillförsäkra hållbart nyttjande av marina resurser

Några saker som föreslagits för att uppnå målen

- Hur förbättra datainsamling av fritidsfisken kostnadseffektivt
- Identifiera vilka fiskarter som behöver ingå i en utökad datainsamling
- Minska oönskade bifångster av fisk, fåglar och däggdjur genom förbättra förvaltning som t.ex. tekniska åtgärder (+3 åtgärder riktade mot tumlare i Östersjön)
- Utveckla nya regionala förvaltningsplaner för lax som också inkluderar smoltproduktion, genetisk diversitet och geografisk förekomst
- Definiera nödvändiga kompletterande åtgärder för att förbättra ålders/ storleksstruktur hos fiskbestånd, inklusive torsk
- Genomföra restaureringsåtgärder för kustfiskbestånd inklusive no-take zones, säsongsstängning m.m.

Synpunkter på åtgärder – målet kommer inte att nås

- **Processen mot en bättre förvaltning av fisk i Östersjön är långsam, åtgärdslistan uppdateras vart sjätte år**
- **De flesta förslag är inte särskilt skarpa och är för det mesta mycket specifika och gäller endast vissa arter**
- **En holistisk syn saknas, sill/strömmingens tillbakagång är mycket allvarligt för hela ekosystemet i Östersjön, trots det saknas förslag som skyddar strömmingsbestånden helt**

Helcoms nya handlingsplan – ett steg på vägen?

Stockholms
universitet

Östersjöcentrum